

6.6. ábra

A 6.5. ábra kapcsolásának nyomtatott áramköri és alkatrész-beültetési rajza (M 1:1)

6.4.3.

Egyszerű töltő Ni-Cd akkumulátorokhoz

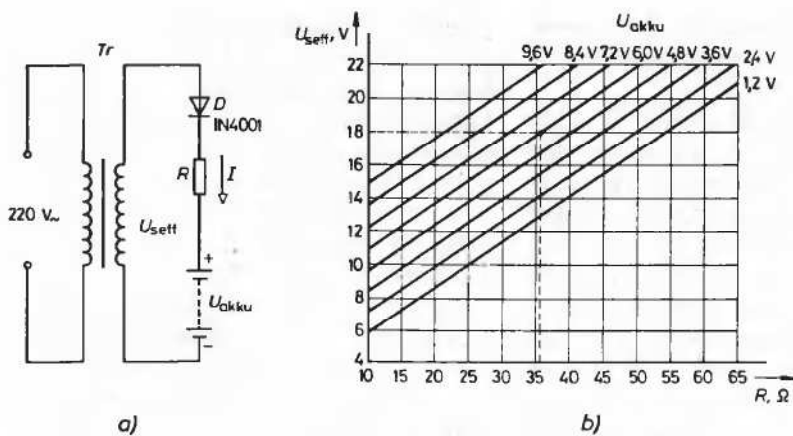
A szokásos Ni-Cd akkumulátorok a teljes kisütés után 14 órán keresztül állandó árammal való folyamatos töltést igényelnek. Ezeknek az akkumulátoroknak az élettartama nagymértékben attól függ, hogy mennyire tartjuk állandó értéken a töltőáramot. Ez a legegyszerűbben egy soros ellenállásnak a töltőáramkörbe való beiktatásával valósítható meg. A soros ellenálláson keletkező feszültségesésnek azonban néhány voltot kell kitenni ahhoz, hogy a töltőáram megfelelő állandó értékét biztosítani lehessen (6.7a ábra).

Az állandó áramú töltés viszonyait a 6.7b ábra szemlélteti. A megadott érté-

kek 120 mA töltőáramra vonatkoznak. Amennyiben a töltőáram pl. csak 50 mA lehet, úgy a soros ellenállás értékét $120 \text{ mA} / 50 \text{ mA} = 2,4$ tényezővel kell megszorozni.

A grafikon használatát a következő példával világítjuk meg. Legyen egy 6 V névleges feszültségű akkumulátorunk, amelyet 14 órán át 150 mA árammal lehet tölteni. Amennyiben olyan hálózati transzformátorunk van, amelynek szekunder tekercse $U_{\text{eff}} = 18 \text{ V}$ váltakozó feszültséget ad, úgy a diagram alapján (szaggatott vonallal rajzolva) azt látjuk, hogy 120 mA áramhoz 36 Ω -os ellenállásra van szükség.

Mivel nekünk 150 mA áramra van szükségünk, ezt az értéket a két áramérték arányának felhasználásával

6.7. ábra

Egyszerű, állandó áramú akkumulátortöltő Ni-Cd akkumulátorokhoz

a) elvi kapcsolási rajza; b) soros ellenállással megvalósított állandó áramú töltés viszonyai

$(120 \text{ mA}/150 \text{ mA}) \cdot 36 \Omega = 28,8 \Omega$ -ra kell módosítanunk. A kapott ellenállásérték helyett a szabványos 27Ω -os értéket használhatjuk.

A soros ellenálláson keletkező veszteségi teljesítmény a $P = I^2 R$ összefüggéssel határozható meg, ahol I a töltőáram, A és R a soros ellenállás, Ω .

Példánkban a veszteségi teljesítmény:

$$P = (0,15 \text{ A})^2 \cdot 27 \Omega = 0,61 \text{ W},$$

ez azt jelenti, hogy számunkra 1 W teljesítményre alkalmas ellenállás felel meg.

6.4.4.

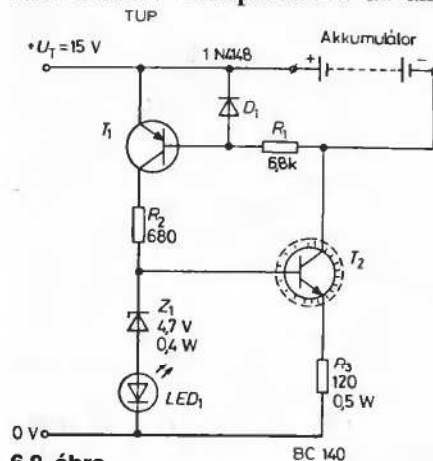
Téves polaritás ellen védett akkumulátortöltő

A 6.8. ábrán látható kapcsolású akkumulátortöltő kis kapacitású (pl. Ni-Cd) cellák töltésére alkalmas. Segítségével maximálisan négy, sorba kapcsolt cella tölthető. Téves polaritással a töltőre kapcsolt akkumulátor esetén a kapcsolás lezár, és így ellenkező polaritású töltés, ill. ennek következtében akkumulátormeghibásodás nem következik be.

A tulajdonképpeni töltő a T_2 tranzisztorral működő áramgenerátor, amely max. 50 mA áramot képes adni. A zér-

nerdióda és a LED_1 a T_2 tranzisztor bázisfeszültségét tartja állandó értéken, és így az R_3 ellenálláson keletkező feszültségcsökkenés is állandó lesz. Mivel ebből következően az R_3 ellenálláson átfolyó áram értéke is állandó, az akkumulátoron átfolyó áram értéke szintén állandó marad.

A téves polaritás elleni védelmet a T_1 , D_1 és R_1 elemek biztosítják. Ha az akkumulátort helyes polaritással csatlakoztatjuk a töltőre, a T_1 tranzisztor az akkumulátor maradékfeszültsége kinyitja. Ennek hatására bekapcsolódik az állandó

6.8. ábra

Téves polaritás ellen védett akkumulátortöltő elvi kapcsolási rajza